

n. 25

desembre
1986

atzar

PUBLICACIÓ DELS SERVEIS DE CATALÀ D'OSONA

PAÍS VALENCIÀ: *Es dona la raó als grups dretans de la Universitat*

L'audiència de València anul·la l'acord de fer classe en català

València / Josep Ramon Lluch

En una sentència feta pública a mitja d'ahir, la sala segona del contenciós administratiu de l'audiència territorial de València va declarar nul l'acord de la junta de govern de la Universitat de València del 20 de juny del 1986 segons el qual, i amb la finalitat d'augmentar el nombre de classes que es fan en català a la Universitat de València, «a les nostres Facultats i Escoles, i a excepció del primer curs, cada assignatura s'impartirà en qualsevulla de les dues llengües oficials de la comunitat valenciana, segons la lliure decisió del professor de l'assignatura, d'acord amb els estudiants». D'aquesta manera, s'impartien classes en català, com a un primer pas en el procés de normalització lingüística

en l'àmbit universitari.

Aquest acord de la junta de govern fou recorregut per l'associació ultradretana Alternativa Universitària el 20 de juliol passat, i ara, després que la Universitat contestés aquest recurs, l'audiència territorial de València ha fet pública la sentència que entrebanca la política de normalització que ha engegat de fa temps la Universitat valenciana.

L'audiència ha estimat el recurs d'Alternativa Universitària ja que, segons que hi consta, els apartats a i b de l'acord de la junta de govern vulneren els articles 14 i 27 de la Constitució espanyola «quan no es garanteixen els drets fonamentals a la no discriminació i a l'educació».

En l'exposició dels fonaments de dret de la sentència, l'audiència con-

sidera que l'acord de la junta de govern no garanteix el dret a l'educació dels alumnes castellanoparlants i assegura que «en utilitzar-se com a llengua acadèmica el castellà, no s'impedeix la comprensió dels valencianoparlants, ja que tots ells tenen el deure de conèixer-la, com a oficial de l'Estat que és, en virtut d'allò que preceptua l'article III de la Constitució, mentre que el coneixement i la utilització de les llengües autòctones no és un deure jurídic, sinó un dret».

El rector de la Universitat de València, Ramon Lapiedra, es mostrà molt dolgut pel sentit de la decisió de l'audiència i va declarar que la Universitat recorrerà la sentència davant del Tribunal Suprem perquè li semblava molt negativa per a l'oficialitat de dues llengües.

25 ATZARS

En el número passat parlàvem dels 25 anys d'Omnium Cultural. Nosaltres no podem parlar de tants anys, però sí de números: ja n'hem fets 25! I com que el 25 és un número que ens cau bé, i el 25 és nadal, i tot això... Doncs hem pensat que estaria bé celebrar-ho d'alguna manera i se'ns ha acudit que podríem rifar una cosa.

I què podríem regalar nosaltres per celebrar la 25a. sortida de la revista, justament abans de les vacances de Nadal? Això: un lot de productes etiquetats en català, apa!

Xampany, vi, torró, ratafia, neules, mel, galetes i galets. La foto és al número 24 (pàg. 17).

Perquè us toqui, no heu de fer gaire esforç: mirar que el número que teniu aquí, al vostre ATZAR, coincideixi amb les quatre darreres xifres de la Grossa de Nadal. Ja està.

Si traieu, veniu al Servei de Català de Vic (Rbla. de l'Hospital, 42, 3r.) i bon profit.

La redacció no s'identifica necessàriament amb les opinions dels autors dels articles.

ATZAR

Publicacions dels Serveis de Català
de la comarca d'Osona:
CENTELLES - 881 03 75
PRATS DE LLUÇANES - 856 01 00
TARADELL - 880 00 32
TORELLÓ - 859 10 50
VIC - 885 61 00

- Publicitat i subscripcions:
Montserrat Bardoleit
Tel. 885 32 48
- Administració:
Rbla. de l'Hospital, 42, 3r. - Vic
- Preu de la subscripció:
1.000 ptes. anuals (11 números)
- D.L. B-43.187 - 85
- Impressió:
Gràfiques Ister - Moià

MISSATGERS
D'OSONA

C. de Sant Josep, 1 - Tel. 885 11 79 - VIC

EL PAPER DE CADASCÚ EN LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Normalment no contesto a les crítiques adreçades a la meua actuació, perquè respecto com cal el dret a la llibertat d'expressió, però procuro aclarir qualsevol malentès o fer públic el meu punt de vista sobre un tema, quan penso que això pot ser útil a l'opinió pública.

Penso que aquest cas es produeix ara, car alguns incidents en la convivència lingüística sortits a la llum pública han provocat queixes de ciutadans que es manifesten decebuts de l'actuació de la direcció general de Política Lingüística i li demanen «una actitud més ferma».

Crec que val la pena tranquil·litzar aquests ciutadans, perquè cal que tots tinguem la seguretat que en la tasca de recobriment lingüístic i nacional de Catalunya coincidim en els objectius, encara que hi hagi divergències quant al camí que cal seguir per arribar-hi. Per això no serà sobrer explicitar, a més d'algun aclariment sobre fets concrets, unes consideracions elementals sobre el paper de cadascú en la normalització lingüística.

1. *Els ciutadans* tenen el deure moral de contribuir a la normalització del país adoptant el català com a llengua pròpia de Catalunya. Per al ciutadà que el té també

com a llengua familiar, això vol dir viure en català en família (encara n'hi ha que parlen als fills en castellà), fer en català els papers, inclosa la paperassa de l'empresa o la correspondència amb l'Administració i els proveïdors; parlar sempre en català dins Catalunya a tothom qui l'entengui, independentment del seu paper dins la societat; etc. I per a qui no el té com a llengua familiar, vol dir adoptar-lo amb naturalitat, de manera activa o almenys passiva, com a llengua pròpia del país, en la relació amb institucions i ciutadans de llengua catalana.

Aquest deure moral, però, cap autoritat no pot obligar el ciutadà a complir-lo: és de la seva exclusiva responsabilitat. I també ho és qualsevol crítica que faci a l'Administració o qualsevol acció normalitzadora que emprengui i que afecti els altres. Per això pot dir i fer el que vulgui, dins el marc de les lleis i acceptant les conseqüències dels seus actes.

2. *Els diputats i senadors* tenen els mateixos deures que qualsevol ciutadà; però, com a representants que són dels ciutadans, tenen també el de vetllar perquè el govern —de l'Estat, els parlamentaris de Madrid; de la Generalitat, els de Catalunya— actuï correctament en matèria lingüística.

Aquest deure l'exerceixen dins la institució, seguint la posició del seu grup.

Es clar que tenen també el dret, com qualsevol ciutadà, de fer públiques llurs opinions personals, i que aquestes tenen la força moral que els dona la confiança que han obtingut d'un sector dels ciutadans. Val a dir que no s'entén gaire que un senador faci públiques les crítiques al govern del seu propi partit, perquè es desprestigia si no obté resultat; i si n'obté, convindria més al govern al qual ell dona suport que l'acció meritòria aparegués com a espontània, i no com a efecte d'una crítica contundent. Però això és problema seu.

3. *Els responsables de l'acció de govern* tenen el deure de governar amb respecte estricte de les lleis i dels drets de tots els ciutadans. Això vol dir que no poden actuar seguint impulsos personals, ni pensant només a donar gust a llurs seguidors, i que llurs actuacions han de cenyir-se a l'àmbit de llurs competències. Així, el Consell Executiu no pot exigir que els ciutadans emprin el català, perquè són ells els qui tenen el dret de triar la llengua oficial que vulguin; ni que el govern de l'Estat actuï en català, perquè les lleis del nostre Parlament només són vinculants per als ciutadans i institucions de Catalunya (i el govern de l'Estat no pot exigir que el Consell Executiu empri el castellà, ni que ho facin els ciutadans dins Catalunya, perquè les dues llengües hi són igualment oficials, i el deure de saber el castellà no comporta el d'emprar-lo). El que ha de fer el Consell Executiu, complint la llei de normalització, és «promoure, d'acord amb els òrgans competents», l'ús del català en l'Administració de l'Estat, de justícia, etc., a Catalunya.

El govern ha de ser receptiu a les crítiques que es fan a la seva actuació i ha de valorar-les i tenir-les en compte. Però no pot deixar

CAMPANYA PER LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

PATROCINADA
PER LA GENERALITAT DE CATALUNYA

ORGANITZADA PER AJUNTAMENTS I ENTITATS CÍVIQUES I CULTURALS

de complir el seu programa o de respectar lleis, o drets ciutadans, per no indisposar-se amb un sector de la societat que li és favorable o que amenaça de devaluar la seva imatge.

4. *Un responsable de govern local*, que ha de complir i fer complir les lleis dins el seu àmbit, ha de defensar també els drets de la seva col·lectivitat davant les institucions d'àmbit més ample. Així s'explica la recent actuació d'un alcalde que, en ser-li exigida la traducció d'un document per una institució de dependència estatal, es negà a fer-la i exposà el cas a la direcció general de Política Lingüística.

Ara bé, pel que he dit més amunt s'explica també la resposta de la direcció general en els termes següents: l'Ajuntament té raó de no voler fer la traducció, perquè té dret a l'ús del català sense restriccions dins Catalunya; la Generalitat no pot evitar l'exigència de traducció, perquè encara no hi ha cap disposició estatal (que s'està gestionant) que la impedeixi, però s'ofereix a fer d'intermediària traduint el document i adreçant-lo a la institució destinatària. Així aquesta el rebria, acompanyat de la versió catalana, de la Generalitat, que naturalment l'hi adreçaria en català.

Allò que ja no s'entén tant és el que ha passat després: el dia 16 d'octubre, l'alcalde en qüestió fa saber als mitjans de comunicació, amb l'enrenou consegüent, que la direcció general farà la traducció, i s'oblida de comunicar a aquesta que accepta l'oferta, i d'enviar-li el document. Una reclamació telefònica feta el 4 de novembre obté de resposta que no han tingut temps de fer la trama, però la faran immediatament. En el moment d'escriure aquest article, el 16 de novembre, el document no ha entrat encara a la direcció general.

Els ciutadans tenen dret a saber tot el que acabo d'exposar, a fi que en jutjar les accions institucionals de la Generalitat en política lingüística puguin fer-ho tenint en compte les regles del joc a les

quals s'ajusten.

Els principis pels quals s'ha regit fins ara el Consell Executiu en la seva política lingüística (i estic segura que ho farà també qualsevol Consell Executiu capaç d'obtenir la confiança del poble català) són els següents:

1. El ple recobriment del català com a llengua pròpia i oficial de Catalunya és un objectiu irrenunciable, a l'obtenció del qual cal encaimant tota acció de govern.

2. El marc constitucional i estatutari vigent permet aquest recobriment, a condició que sigui aplicat en tota la seva amplitud.

3. El govern de la Generalitat ha d'esforçar-se al màxim per catalanitzar totalment els seus propis serveis i els dels organismes que en depenen; per promoure, d'acord amb els òrgans competents, la normalització dels serveis de les altres Administracions a Catalunya; i per fomentar el lliure ús del català per part dels ciutadans en totes les relacions socials.

4. El govern de la Generalitat ha de respectar i fer respectar sempre, dins l'àmbit de les seves competències, els drets lingüístics de tots, i en primer lloc el dret col·lectiu de Catalunya a la seva llengua pròpia, i ha de procurar

obtenir la més àmplia col·laboració possible de tots els sectors de la societat.

Estic convençuda que la permanent aplicació d'aquests principis ha contribuït molt al clima de bona convivència en què fins ara s'ha desenvolupat un procés de normalització en el qual es detecten avenços importants, tant pel que fa a comprensió i ús del català com a les actituds individuals i col·lectives. És cert que el camí que queda per recórrer és enorme, però és cert també que la possibilitat d'aconseguir l'objectiu que ens hem proposat depèn en gran manera del manteniment d'aquest clima. Per això rebutjaré sempre les actuacions que posin en perill la pacífica convivència de tots els ciutadans i acolliré amb entusiasme aquelles que, com el recent manifest promogut per Omnium Cultural i signat pels líders dels principals partits de Catalunya, poden impulsar la mobilització pacífica i solidària de tots en un nou esforç per accelerar el recobriment lingüístic del país.

Aina Moll

Directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya